

"As If the Day Never Existed"

To Nele Van Canneyt obscurity seems like a safe haven, so importunately she wonders whether the day is real. Not that she questions or denies the reality of concept "day". No, she is driven by a "desire" for obscurity - and doesn't Baruch de Spinoza (1632-1677) confirm us that "Desire" is the very essence of man? Frisoni's warning (At night, boredom is harmful) doesn't apply to her at all, on the contrary, her desire is a creative impulse. With "As If the Day Never Existed" she offers us a first glance in her archive, an opportunity for analysis.

Zeitgeist

Each period has its own face. By way of example, let's look back 100 years to the time in which Paul van Ostaïjen (1896-1928) published his masterpiece Occupied City. Through his Futurist and Dadaist inspiration the young revolutionary poet and dandy wanted to merge sound, language, feeling and typography into one. He saw a firework of new movements emerging: photography was reinventing itself, film was just discovering its expressive possibilities, typography was a new art, music was shaking up the old ideas, and even poetry tore off its verse - in short, the (art) world was turned upside down. And van Ostaïjen reflected this dynamic in language, subject, typography and design of his

A hundred years later we experience a new transformation, albeit of a completely different nature, but one thing is certain - just like 100 years ago, the zeitgeist will be reflected in the arts and / or the arts will help shape the zeitgeist. I do not have any predictive powers, but I have the impression that the arts today revert to the individual and his emotions, focus on the family, prefer a distant contemplative approach and have a predilection for the abstract. Just see if this fits Nele Van Canneyt in her unique way.

Light

Lord Byron hails the beauty of his "love interest", in the soft light of the night she is even more seductive, and his desires cannot resist her anymore. Light - the corner stone of photography - isn't this noble art literally called "writing with light"? It was polymath John Herschel (1792-1871) who coined the term in 1839 from the Greek "φῶς" (phōs) light, and "γράφειν" (graphein): writing. That light is an essential component in photography may well be a physical evidence, but for the photographer (m / f / x), controlling the light – seeing it - feeling the light rays is one of the most difficult aspects of the profession. And that is exactly what Nele Van Canneyt has mastered: like no other she succeeds in capturing the fleeting rays through her lens and trapping them on paper.

Day for Night / Nuit Américaine

The images of Nele Van Canneyt may seem duplicitous, you do not really know whether you are looking at a sun-drenched or a night scene. It seems as if she consciously / unconsciously is mirroring Day for Night. A reference book will inform you that Day for Night is a "special effect" from the feature films in which a night scene is created during the day, but the viewer will experience during the projection the illusion of "night". This technique is used to save costs: you do not have to keep the technical team and the actors on set until late at night. Another important reason: outdoor film recordings with daylight are of better quality than similar recordings shot in less light. For best results, dusk or dawn is preferred. The technique was innovated in the 1920s in American film, and was eagerly used in the 1940-60 period, e.g. in

the B-film or low-budget productions. The origin echoes in the name: *Nuit Américaine* (French), *Amerikanische Nacht* (German) or *Noche americana* (Spanish). In Italian it is called *Effetto Notte*, and in Dutch we simply use... *Nuit Américaine*.

It is no coincidence that the most famous film by François Truffaut (1932 - 1984) also bears the title *La Nuit Américaine* (1973). He tells his story against the background of a film set, so it becomes a film within a film. The boundary between reality and fiction blurs, actors become characters, and the set crew doubles as 'extras'. Truffaut dedicates the film to his heroes such as Hitchcock, and weaves numerous references and homages throughout its story. He extends the double meaning in the title: it refers to the effect, but also to the geographic origin of the classic Hollywood film. Truffaut, one of the exponents of the French *Nouvelle Vague*, becomes a forerunner (or is it a founder?) Of the Postmodern movement with this film with its references and layering, and we can also read the film as a reflection on reality and truth.

Van Canneyt is no stranger to film: she was once the avid consumer of classic Hollywood film on television. Then quality was paramount in television programming: the best of film culture, chosen by eminent film connoisseurs. Today they programmed an epic spectacle, next week a musical and afterwards a Film Noir. Is it a coincidence that many of these movies use *Day for Night*? It is tempting to think that this is why Nele Van Canneyt acquired a preference for shades of light comparable to *Day for Night / Nuit Américaine*.

Walkabout

Walkabout is another film title - which reminds me of the advice of Magnum member Alex Webb °1952, a classic street and reportage photographer, who exhorts photographers to walk alone. Nele Van Canneyt comes to the same conclusion as Webb, but both her perspective and the subject matter differ.

Robert Frank (1924-2019) pioneer of Beat photography, meandered across the USA in 1955, not the destination but the journey was important. The result of his encounters is the inimitable photo book *The Americans*. Stephen Shore ° 1947 was only 25 when he started his journey through the US, following Frank's footsteps, but again that is where the comparison ends. Shore is not keen on raw documentary black and white images, he goes all out for the entire colour gamut and documents empty places & landscapes in seemingly meaningless images.

Nele Van Canneyt unpretentiously follows their example when it comes to traveling - in recent decades she has already travelled quite a distance: Latin America, the Caribbean and the USA, Europe of course, and from Russia to Japan. But unlike Robert Frank, she doesn't bring a whole family, unlike Frank & Shore, she's not interested in documentary photography. No, Nele travels alone, often to cities and walks. It seems she is wandering aimlessly, but because it has no orientation, it is more precise to describe it as being aimlessly lost.

Self-development

When she photographs, Nele Van Canneyt steps out of her everyday reality: not only she leaves her concerns behind, not only she travels to a faraway place, but at the same time she creates her own context, a dream reality to realize her imagination. Her dream reality is the catalyst of a subtle subcutaneous reaction: emotions colour the perception and images of the photographer and through what she sees she starts off on an inner journey. Her act is

liberating, even emancipatory; she had to and would break through the prejudices - don't we all recognize the well-intentioned phrase "Is it really sensible to go out on your own to take pictures"? This conquered freedom liberates her senses: she becomes receptive to the impressions and she opens herself to the creation of a new oeuvre.

Serendipity

While wandering, she encounters her images, the superlative of coincidence, another word for serendipity. No mise en scène, no manipulation, just reality. Any photographer can tell you that there are several options for taking an image. The most obvious approach is to capture the scene in such a way that you can see at a glance what it is depicted or what is happening. However, Van Canneyt opts for a different strategy: in her images, characters walk or look to a point outside the frame, and she frequently also omits the context of her photo. Without those essential keys, the significance of the image is hidden. Her pictures become film stills, a fragment from a story that invites the viewer to reflect on what preceded the action or what happens after.

"Look at them, the children of the night. What images they make! "

Like van Ostaijen, Nele Van Canneyt breathes the spirit of her time - she associates impressions with unfinished stories, she composes with images as if they were fragments of music and melodies, or edits a film like an editor at the editing table. Here, she opts for soothing harmony, there, it is Tom Waits who dominates with dissonant sounds. Her unfinished film "As If the Day Never Existed" takes us along and leaves us room for our interpretation and our truth.

John Devos

Independent Lecturer, Critic & Curator in Photography

College Lecturer (Hon) LUCA School of Arts Brussels Belgium

(NL)

'As If the Day Never Existed'

Nele Van Canneyt omhult zich graag in duister, zo nadrukkelijk dat ze zich luidop afvraagt of de dag wel reëel is. Niet dat ze het bestaan van de dag in vraag stelt of ontkent. Nee het is veeleer een 'verlangen' naar de nacht – en bevestigt Baruch de Spinoza (1632-1677) ons niet dat net 'Verlangen' de essentie uitmaakt van de mens? Haar verlangen stimuleert daarenboven haar creativiteit, en de verveling waar Frisoni voor waarschuwt is helemaal niet op haar van toepassing. Met 'As If the Day Never Existed' geeft ze ons een eerste blik in haar archief, een gelegenheid voor een analyse.

Tijdsgeest

Elke periode heeft een eigen gezicht, een evidentie. Laten we even bij wijze van voorbeeld 100 jaar teruggaan naar de tijd waarin Paul van Ostaijen (1896-1928) zijn meesterwerk *Bezette stad* publiceerde. De jonge revolutionaire dichter & dandy wou vanuit zijn futuristische en dadaïstische inspiratie klank, taal, gevoel én beeld versmelten tot één geheel. Hij aanschouwde een vuurwerk van nieuwe bewegingen die zich aandienden : fotografie was zichzelf aan het

heruitvinden, de film was net zijn expressieve mogelijkheden aan het ontdekken, typografie was een nieuwe kunst, in muziek maakte men komaf met de oude opvattingen, en zelfs de poëzie schudde zijn versregels af – kortom de (kunst)wereld stond op zijn kop. En van Ostajien spiegelde die dynamiek in taal, onderwerpen, typografie en vormgeving van zijn bundels.

Honderd jaar later beleven we een nieuwe omwenteling, zij het van een heel andere aard, maar één iets is zeker – net zoals 100 jaar geleden zal de tijdsgeest zich spiegelen in de kunsten en/of zullen de kunsten de tijdsgeest mee helpen vormen. Zonder koffiedik te willen kijken, ik heb de indruk dat de kunsten vandaag terugplooiën op het individu en zijn emoties, op het familiale, op het afstandelijk beschouwende en op de voorliefde voor het abstracte. Kijk maar even of dit klopt voor Nele Van Canneyt op haar unieke manier.

Licht

Lord Byron bejubelt de schoonheid van zijn “love interest”. In het zachte licht van de nacht verleidt haar schoonheid, begeert hij haar het meest. Het licht – het is de eerste bouwsteen van de fotografie, heet die nobele kunst niet letterlijk ‘schrijven met licht’? Het was polymath John Herschel (1792 –1871) die de term in 1839 verzong uit de bouwstenen ‘φῶς’ (phōs) licht, en ‘γράφειν’ (graphein): schrijven. De component licht in fotografie mag best een natuurkundige evidentie zijn maar voor de fotograaf (m/v/x) is de beheersing van het licht – het zien – het voelen van de lichtstralen een van de moeilijkste aspecten van het vak. En net dat is wat Nele Van Canneyt onder de knie heeft: ze slaagt erin als geen ander de vluchtige stralen in haar lens te vatten en op te sluiten op papier.

Day for Night/ Nuit Américaine

Nele Van Canneyt speelt wat met de kijker, je weet niet of je kijkt naar een zonovergoten scene of een nachtopname. Het lijkt wel of ze bewust/onbewust Day for Night gebruikt. Day for Night is een ‘special effect’ uit de speelfilm waarbij men overdag een nachtsceñe realiseert, maar de kijker zal bij de projectie de illusie van de nacht ervaren. Men grijpt naar deze techniek uit kostenbesparing: je hoeft de technische ploeg en de acteurs niet tot laat ’s nachts op de set te houden. En daarenboven bij buitenopnamen zijn de resultaten technisch beter dan bij een opname na zonsondergang, dus best nog een motief. Voor de beste resultaten kiest men voor opnamen bij valavond of bij dageraad. De techniek werd geïnnoveerd in de twintiger jaren in de Amerikaanse film, en werd gretig gebruikt in de periode van 1940-60 bv bij de B-film, bij de low-budgetproducties. De oorsprong echoot in de naamgeving: Nuit Américaine (Frans), Amerikanische Nacht (Duits) of Noche americana (Spaans). In het Italiaans heet het Effetto Notte, en in het Nederlands gebruiken we eenvoudigweg... Nuit Américaine.

Het is geen toeval dat net de meest bekende film van François Truffaut (1932 - 1984) ook de titel La Nuit Américaine (1973) draagt. Hij vertelt het verhaal over het maken van film, een film in een film dus. De grens tussen de realiteit en de fictie vervaagt, acteurs worden personages, de mensen die figureren als extra’s op de achtergrond behoren tot de crew op de set. Truffaut draagt de film op aan zijn helden zoals Hitchcock, en weeft doorheen zijn verhaal tal van referenties en hommages. De dubbele bodem trekt hij door in de titel: het verwijst naar het effect, maar ook naar de geografische herkomst van de klassieke Hollywood-film. Truffaut, één van de exponenten van de Franse Nouvelle Vague wordt met deze film met zijn verwijzingen en gelaagdheid een voorloper (of is het een grondlegger?) van de Postmoderne beweging, en de film kunnen we ook lezen als een beschouwing over werkelijkheid en waarheid.

Film is Van Canneyt niet vreemd: ooit was ze de gretige consument van klassieke Hollywoodfilm op televisie. In het stramien in televisieprogrammatie stond kwaliteit voorop: het summum van de filmcultuur, gekozen door eminente filmkenners. Zo stelde men vandaag een epische spektakelfilm voor, volgende week een musical en de week daarop een Film Noir. Is het toeval dat net in veel van deze films Day for Night gebruiken? Het is verleidelijk te denken dat ze daar net de voorkeur voor Day for Night/ Nuit Américaine heeft opgedaan.

Walkabout

Ook Walkabout is een filmtitel – het doet me denken aan het advies van Alex Webb °1952, een klassiek straat- en reportagefotograaf lid van het agentschap Magnum. Hij bezweert fotografen veel én vooral alleen te wandelen. Nele Van Canneyt komt tot dezelfde conclusie als Webb, maar zowel haar perspectief als het onderwerp verschilt drastisch.

Robert Frank (1924-2019) pionier van de Beatfotografie, meanderde in 1955 dwars door de VS, niet de bestemming maar de reis was belangrijk. Het resultaat van zijn ontmoetingen is het onnavolgbare fotoboek The Americans . Stephen Shore °1947 was pas 25 toen hij in navolging van Frank zijn reis door de VS begon, maar daar stopt de vergelijking. Shore is niet zo happig op de rauwe documentaire zwartwit beelden, hij gaat voluit voor het ganse kleurengamma en documenteert lege landschappen en plaatsen in ogenschijnlijk nietszeggende beelden.

Nele Van Canneyt volgt in het reizen pretentieloos hun voorbeeld – in de laatste decennia legde ze inmiddels al heel wat afstand af: Latijns-Amerika, de Caraïben en de V.S., Europa vanzelfsprekend, en van Rusland naar Japan. Maar in tegenstelling tot Robert Frank neemt ze niet een gans gezin mee, in tegenstelling tot Frank & Shore is het haar niet te doen om documentaire fotografie. Nee, Nele reist alleen, veelal naar steden en wandelt er. Het lijkt doelloos dwalen, maar omdat ze geen oriëntatie vermogen heeft is het ver-dwalen.

Ontplooiing

Als ze fotografeert stapt Nele Van Canneyt uit haar dagelijkse werkelijkheid: ze laat niet alleen haar besognes achter zich, ze reist niet enkel naar een ver oord maar creëert terzelfdertijd haar eigen context, een droomrealiteit om haar verbeelding te realiseren. De droomrealiteit is de katalysator van een subtiele onderhuidse reactie: emoties kleuren de perceptie en beelden van de fotografe en door wat ze ziet gaat ze op een innerlijke reis. Haar daad is bevrijdend, emancipatorisch zelfs; ze moest en zou de vooroordelen doorbreken - herkennen we niet allemaal het goedbedoelde zinnetje “zou je dat wel doen, zo helemaal alleen gaan fotograferen”? Die veroverde nieuwe vrijheid bevrijdt haar zintuigen: ze wordt receptief voor de indrukken en ze stelt zich open voor de creatie van een nieuw oeuvre.

Serendipiteit

Bij het dwalen ontmoet ze haar beelden, de overtreffende trap van toeval of serendipiteit. Geen mise en scène, geen manipulatie, enkel de werkelijkheid. Elke fotograaf kan je vertellen dat er verschillende mogelijkheden zijn om een beeld te maken: de meest voor de hand liggende mogelijkheid is dat een fotograaf een scène zo kan vatten dat je in een oogopslag ziet wat het afbeeldt en wat er gebeurt. Van Canneyt kiest echter voor een andere strategie: in haar beelden wandelen of kijken personages naar ergens buiten het beeld, en frequent ontleemt ze ook de context van haar foto. Zonder die essentiële sleutels verhult ze de betekenis van het beeld. Het

worden film-stills, een fragment uit een verhaal dat de kijker uitnodigt na te denken over wat voorafging of het verdere verloop.

“Look at them, the children of the night. What images they make!”

Nele Van Canneyt ademt zoals van Ostaijen de geest van haar tijd – ze associeert impressies tot onvoltooide verhalen, ze componeert met beelden alsof het muziekfragmenten en melodietjes zijn, of realiseert een film zoals een filmmonteur aan de montagetafel. Hier kiest ze voor rustgevende harmonie, daar overheerst Tom Waits met dissonante klanken. Haar onvoltooide film “As If the Day Never Existed” neemt je mee, en laat ons als kijker de ruimte voor onze interpretatie en onze eigen invulling van waarheid.

John Devos

Onafhankelijk Lesgever, Criticus & Curator in Fotografie
Ere Docent LUCA School of Arts Brussel

La nuit, l'ennui nuit.

de *‘Frisoni soit qui mal y pense’* - **Claude Frisoni** – 1954

zwart van de nacht dat dik drukt de stijve straat
breekt licht logge lucht
en muziekgeschetter

Nachtelijke optocht uit *Nagelaten Gedichten* (1928) , **Paul Van Ostaijen** - 1896-1928

She walks in beauty, like the night
Of cloudless climes and starry skies;
And all that's best of dark and bright
Meet in her aspect and her eyes:
Thus mellowed to that tender light
Which heaven to gaudy day denies.

Fragment of *'She Walks in Beauty'* (1814) - **George Gordon Byron, 6th Baron Byron** - 1788-1824